

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioann. Jonstoni|| Historiae Natvralis|| De|| Exangvibvs|| Aqvaticis|| Libri IV||

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLXVII.

VD18 90529022

Illustration: Tab. XIII. Echini quintum ganus Rond [...]

urn:nbn:de:gbv:45:1-11100

rent, formam quam proxime accedunt. *Echinophoræ* aculei, quibustota conspersa est, nomen indidere. Operculo, succo, substantia, a parvo buccino non differt. *Cylindroides* pyramidem, refert, pyri modo turbinata, magnitudine pugni, et punctis variis subcastaneis notatur. *Laevem turbinæ obtuso*, politam admodum Rondeletius facit. Testa est crassiore, carne minus dura. Frequentissime circa Levinum insulam capitur. Hisce adde *Limacis marini* insolentem speciem, nec non Cochleam marinam aliam tuberosam, quorum Icones damus. *Umbilicum marinum* Bellonius lapidi rubro persimili tegumento rugoso et scabro occludi scribit, quodque solum inter Gallici Oceani turbinata politiem admittat. Rotundiori hiat ore, edulisque est. Clavicula earum herbarum more, quae sese arboribus alligant, a dextra

ad sinistram invertitur. Papaver in clavicula testæ continetur. Rondeletio *Umbilici* vocantur, quod præter foramen illud, quo cochleae saxi inhaerent, quoque exerunt, alterum habeant umbilico admodum simile, quod profundum convolutionum veluti centrum est, vel circa quod anfractus Cochleae convolvuntur, veluti circa *περιώνυλον*.

Duos inprimis apud Rondeletium habemus, quorum prior, superiore parte latior, mox in turbinem definens, nigris, rubris, et albis tuberculis, corallorum omnium colorem et naturam referentibus, distinguitur: alter ciceris magnitudine, qui in spongiis reperitur, veluti granulis rubri coralli aemulis conspersus est. Inter umbilicum et foramen quo corpus exerit, testam incisam habet, incisurae operculi vice sunt.

ARTICVLVS IV.

De Echinis.

TAB. XIII. **E**CHINVS, quem quidam cum Aldrov. Echeneide pisce perperam confundunt, Graecis *ἐχινός*, vel *ἀπὸ τῆ ἔχιν* *ἐαυτῆ τῶν σαρκῶν ἀφανῶν ἔσῶν*, vel *ἀπὸ τῆ μὴ δύνασθαι ἔχουσαι διὰ τὰς ἀκάνθας ὅ ἐστιν ὁ ἀκράτητος*, quod teneri ob aculeos non possit, dicitur. Quidam Description. Carduum marinum, nec non Erinaceum vocant. Spinofus ergo est piscis. Mirum est, quod de iis Aristoteles reliquit. Eorum scilicet corporis partes dissectas coire rursus et redintegrari. Idem apud Aelianum et Philen invenies. Spinae ipsis pro pedibus sunt: his ingrediuntur et volvuntur in orbem. Hinc eos saepe detritis aculeis invenias, quod Aristoteles et Plinius prodidit. Agilius et celerius moveri qui sunt cibo idonei, vel exinde colligas, quod semper aliquid algæ suis implexum spinis gerant. Imminente tempestate sese affigere aut harena saburrare, ne a fluctibus excuterentur, inde procellarum nautis praefagia, ab Oppiano, Plutarcho et Plinio creditum: at Bellonius frustra hoc credi prodidit, quod

multis promuscidibus instructi, a fluctibus volutari non possint.

Sunt ex illis quidam *ἀβρωτοί*, seu cibo inepti; sunt tamen quorum et in *Edulis usus est*. Nullo enim tempore ovis carent, ut Aristoteles prodidit: maxime tamen pleniluniis diebusque tepidis pleniores redduntur, eos si excipias, quos Pyrrhaeus fert Euripus, qui hybernis mensibus meliores censentur. Exiguum illudque humidum nutrimentum praebent, Mnesitheo auctore, sed quod Galenus stomacho commodum esse existimat. Ventrem dejicere, omnes ferre scriptores annotarunt; magis eos qui circa Cephaleniam, Icariam, et Hadriam nascuntur, quia amarescunt minus, rubicundos, melinos, crassiores, et qui cum raduntur, lacteum quiddam emittunt. Plinius Secundus jus eorum multis verbis commendat, quo vocabulo aquam internam esse intelligendam, Gesnerus putat. Laco apud Athenaeum unum in os immisum una cum testa dentibus comminuit: nostri, inquit. Dalechampius

Usus.

Galen. l. de
attenuante
visu.